

Handläggare
Hillevi Andersson
Telefon: 08-508**Till**
Socialnämnden
2025-04-22

Remiss av Tillhandahållande av insatser utan individuell behovsprövning i samband med ikraftträdande av ny socialtjänstlag

Svar på remiss från kommunstyrelsen, Dnr KS 2025/349

Förvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden beslutar att överlämna detta tjänsteutlåtande som svar på remiss.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat arbetsmarknadsnämndens tjänsteutlåtande *Tillhandahållande av insatser utan individuell behovsprövning i samband med ikraftträdande av ny socialtjänstlag* till socialnämnden för yttrande. I ärendet föreslås vilka av de socialtjänstinsatser som arbetsmarknadsnämnden ska tillhandahålla som insatser utan individuell behovsprövning till följd av förslaget om en ny socialtjänstlag. I ärendet föreslås också vilka målgrupper som ska kunna ta del av insatserna.

Förvaltningen instämmer med arbetsmarknadsförvaltningen att de arbetsmarknadsrelaterade insatser som föreslås att tillhandahållas utan individuell behovsprövning är relevanta i ett förebyggande syfte. Förvaltningen är vidare positiv till att de berörda insatserna riktas mot målgrupper som inte sällan har en svag arbetsmarknadsanknytning och som därmed kan ha behov av stöd för att etablera sig på arbetsmarknaden. Förvaltningen vill i sammanhanget lyfta att utbudet av arbetsmarknadsrelaterade insatser utan individuell behovsprövning behöver vara flexibelt för att kunna möta eventuellt förändrade behov över tid. Förvaltningen är vidare positiv till att arbetsmarknadsförvaltningen inte föreslår undantag från dokumentationskravet, eftersom detta ger möjligheter att följa upp och utvärdera vilka metoder som ger goda resultat och därmed stärker socialtjänstens kunskapsbaserade arbete när det gäller arbetsmarknadsrelaterade insatser.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner detta tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Bakgrund

En ny socialtjänstlag föreslås träda i kraft den 1 juli 2025. Förslagen i propositionen ”En förebyggande socialtjänstlag – för ökade rättigheter, skyldigheter och möjligheter” (prop. 2024/25:89) syftar bland annat till att socialtjänsten ska kunna arbeta mer förebyggande och vara lätt tillgänglig.

I propositionen föreslås att socialnämnden ska erbjuda insatser i form av rådgivning, omsorg, vård, stöd och annan hjälp till enskilda som behöver det. Socialnämnden föreslås även få befogenhet att besluta att vissa insatser kan ges utan individuell behovsprövning. Om socialnämnden vill erbjuda en insats utan individuell behovsprövning kan socialnämnden välja att besluta att en viss insats ska erbjudas till en avgränsad målgrupp. Nuvarande bestämmelse om att handläggning av ärenden som rör enskilda ska dokumenteras, föreslås föras över till den nya socialtjänstlagen. Dokumentationsskyldigheten föreslås utvidgas och som huvudregel gälla även vid genomförande av insatser som ges utan individuell behovsprövning, det vill säga även vid insatser som inte har föregåtts av ett beslut.

Stockholms stads arbetsmarknadsinsatser utförs i huvudsak med stöd av socialtjänstlagen. De flesta av insatserna är idag behovsprövade men några av arbetsmarknadsnämndens insatser tillhandahålls som så kallade öppna insatser utan individuell behovsprövning. Stockholms stad behöver till följd av proposition till ny socialtjänstlag överväga på vilket sätt och i vilken omfattning stadens socialtjänst ska tillhandahålla insatser utan individuell behovsprövning i enlighet med den nya lagstiftningen. Socialnämnden får enligt propositionen besluta att en viss insats ska tillhandahållas utan individuell behovsprövning om insatsen i sig är lämplig att erbjudas på det sättet för aktuell målgrupp, nämnden får då besluta vilka eventuella villkor som i så fall ska gälla.

Mot bakgrund av ovanstående har arbetsmarknadsförvaltningen föreslagit att arbetsmarknadsnämnden beslutar att föreslå kommunfullmäktige att i sin tur besluta att vissa arbetsmarknadsinsatser får tillhandahållas utan individuell behovsprövning samt fastställa vilken målgrupp som får ta del av de olika insatserna.

Kommunstyrelsen har remitterat arbetsmarknadsnämndens tjänsteutlåtande *Tillhandahållande av insatser utan individuell behovsprövning i samband med ikraftträdande av ny socialtjänstlag* till socialnämnden för yttrande senast 2025-04-29. Ärendet har även remitterats till stadsledningskontoret, Farsta stadsdelsnämnd, Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd och Södermalms stadsdelsnämnd.

Ärendet

Huvuddelen av Stockholms stads arbetsmarknadsinsatser utförs med stöd av socialtjänstlagen. De flesta av insatserna är behovsprövade men några av arbetsmarknadsnämndens insatser tillhandahålls som så kallade öppna insatser utan individuell behovsprövning. I ärendet föreslås vilka av de socialtjänstinsatser som arbetsmarknadsnämnden idag tillhandahåller som så kallade öppna insatser och som framöver föreslås få tillhandahållas utan individuell behovsprövning, till följd av förslaget till ny socialtjänstlag. I ärendet föreslås också vilka målgrupper som ska kunna ta del av insatserna.

Arbetsmarknadsförvaltningen föreslår att följande insatser ska erbjudas utan individuell behovsprövning, förutsatt att riksdagen fattar beslut om ny socialtjänstlag i enlighet med förslag i prop. 2024/25:89:

- insatsen *Arbetsmarknadsrådgivning* till personer som nås via arbetsmarknadsnämndens uppsökande uppdrag,
- insatsen *Förebygga skolavbrott* till elever som riskerar att avbryta sina studier,
- insatsen *Bron* som är ett stöd till unga som går sista året i anpassad gymnasieskola för övergång till arbete eller fortsatta studier,
- insatsen *Etableringsstöd till nyanlända* vid stadens Welcome house, och
- insatsen *IPS (Individual placement and support) integrerat i psykosvården* under den tid projektet pågår.

De ovan nämnda insatser som arbetsmarknadsförvaltningen föreslår ska erbjudas utan individuell behovsprövning beskrivs i ärendet ha ett tydligt förebyggande syfte. Arbetsmarknadsförvaltningen bedömer vidare att insatserna behöver vara lätt tillgängliga för att fånga upp individer som har behov av stöd och underlätta för dem att få hjälp i ett tidigt skede.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för strategi och utveckling. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 16 april. Rådet för funktionshinderfrågor har haft möjlighet att behandla ärendet den 16 april 2025.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Med den nya socialtjänstlagen ska socialtjänsten bland annat bli mer förebyggande och lätt tillgänglig. Förebyggande arbete på individ- och gruppnivå avser insatser som riktar sig till någon av socialtjänstens målgrupper eller direkt till enskilda individer. Att arbeta med tidiga och förebyggande insatser kan minska behovet av mer omfattande insatser i framtiden.

Förvaltningen instämmer i arbetsmarknadsförvaltningens bedömning att ett viktigt verktyg för att kunna nå personer och ge stöd i ett tidigt skede är att fortsatt kunna tillhandahålla vissa arbetsmarknadsrelaterade insatser utan individuell behovsprövning. Arbetsmarknadsrelaterat stöd och insatser är en central del i arbetet med att förebygga socialt och ekonomiskt utanförskap. Vidare instämmer förvaltningen i att de insatser som arbetsmarknadsförvaltningen föreslår att tillhandahålla utan individuell behovsprövning, är insatser som har ett tydligt förebyggande syfte och som därmed är relevanta för att kunna minska behovet av mer omfattande insatser som exempelvis ekonomiskt bistånd.

Förvaltningen instämmer i de bedömningar som arbetsmarknadsförvaltningens har gjort avseende vilka målgrupper som ska kunna ta del av de insatser som erbjuds utan individuell behovsprövning. De målgrupper som föreslås att beröras av insatserna är sådana målgrupper som inte sällan har en svag anknytning på arbetsmarknaden och som därmed kan ha ett behov av särskilt stöd för att kunna etablera sig på arbetsmarknaden, så som personer som är nyanlända och personer med funktionsnedsättning. Förvaltningen vill i detta sammanhang lyfta att invånares och målgruppers behov kan förändras över tid, varför det enligt förvaltningens mening är viktigt att utbudet av insatser utan individuell behovsprövning är flexibelt och att det finns en möjlighet att anpassa utbudet utifrån eventuellt förändrade behov.

I den nya socialtjänstlagen förs det in en bestämmelse om att socialtjänsten ska bedrivas i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet. Grunden till att utveckla beprövad erfarenhet är individuell systematisk uppföljning som innebär att socialtjänsten löpande följer upp den enskildas problem och behov, insatser och resultat. Vid insatser utan individuell behovsprövning är huvudregeln i enlighet med den nya lagen att dokumentation ska ske. Förvaltningen är positiv till att arbetsmarknadsförvaltningen inte föreslår ett undantag för dokumentation när det gäller de berörda insatserna utan individuell behovsprövning. Detta ökar förutsättningarna för att få kunskap om vilka metoder och insatser som ger goda resultat, vilket i sin tur förväntas stärka socialtjänstens förutsättningar att arbeta kunskapsbaserat med arbetsmarknadsrelaterade insatser.

I arbetsmarknadsförvaltningens tjänstutlåtande beskrivs att arbetsmarknadsrådgivning och etableringsstöd är insatser som bör *beviljas* utan individuell behovsprövning. Då insatser som inte föregås av en individuell behovsprövning inte är att betrakta som ett beslut som kan beviljas, eller avslås, bör det rimligen beskrivas som insatser som bör *tillhandahållas* utan individuell behovsprövning.

Socialförvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på remissen *Tillhandahållande av insatser utan individuell behovsprövning i samband med ikraftträdande av ny socialtjänstlag*.

Veronica Carstorp Wolgast
Socialdirektör
Socialförvaltningen

Lina Blombergsson
Avdelningschef
Socialförvaltningen

Bilagor

1. Tjänsteutlåtande AMF - Tillhandahållande av insatser utan individuell behovsprövning i samband med ikraftträdande av ny socialtjänstlag
2. Framställan AMN - Tillhandahållande av insatser utan individuell behovsprövning i samband med ikraftträdande av ny socialtjänstlag

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Veronica Carstorp Wolgast, Socialdirektör	2025-04-10
Lina Blombergsson, Avdelningschef	2025-04-10